

Světový den mokřadů: Český svaz ochránců přírody pečuje o desítky hektarů mokřadů po celé České republice

(ČR, 30. ledna 2026) **Mokřady a tradiční znalosti: Oslava kulturního dědictví.** Takové téma pro letošní Světový den mokřadů (2. února) vyhlásil Sekretariát Úmluvy o mokřadech. Tradiční formou péče o mokřady u nás je jejich kosení. Dnes je nepostradatelnou součástí ochrany druhové rozmanitosti a krajinného rázu. Kosení však není zdaleka jedinou aktivitou, kterou Český svaz ochránců přírody (ČSOP) pro ochranu a obnovu mokřadů dělá. Co vše se podařilo v uplynulém roce a co chystá na ten letošní?

„Mokřady patří k nejohroženějším biotopům na světě. Přitom jde o místa, která jsou domovem unikátních druhů rostlin, živočichů, hub i dalších organismů. Mnohé z nich jinde nedokáží žít,“ říká Jan Moravec z Českého svazu ochránců přírody a dodává: „Mokřady mají i mnoho dalších důležitých funkcí. Zadržují značné množství vody a tuto vodu pomalu uvolňují, takže zmírňují dnes čím dál častější výkyvy počasí, kdy abnormální sucha střídají přivalové deště a povodně. Jsou zásobárnou vody dotující prameny. Pomalým výparem příznivě ovlivňují mikroklima ve svém okolí. V neposlední řadě mohou být i pozoruhodným cílem vycházek. Proto Český svaz ochránců přírody věnuje mokřadům tak velkou pozornost.“

Mokřadní louky se odpradáвна kosily. Přestože píce z těchto míst nebyla nikdy moc kvalitní a jako krmivo se používala jen v dobách největší nouze, běžně se využívala jako stelivo. Nevědomky tak naši předci vytvářeli optimální podmínky pro mnoho druhů, kterým právě takovýto způsob hospodaření vyhovuje. Tak tomu bylo až do poloviny minulého století. Bohužel do moderních zemědělských postupů, u nás ještě zvýrazněných kolektivizací, se kosení mokřadních luk nevešlo. A tak mokřady, které nebyly rovnou vysušeny, začaly zarůstat. A druhy, které ke svému životu potřebují mokrou, ale nezastíněnou, nesouvisle zarostlou půdu, se stávaly čím dál vzácnějšími. Nezbylo než aby kosy, křovinořezy a sekačky, a také hrábě či vidle vzaly do rukou ti, kteří se s úbytkem přírodního bohatosti nechtějí smířit, ochránci přírody. Kosení mokřadů se stalo součástí ochrany biodiverzity, součástí zachování či obnovy pestré krajiny.

Od teorie k praxi, aneb co se povedlo v roce 2025

„Jednou z klíčových aktivit Českého svazu ochránců přírody jsou výkupy pozemků. V rámci kampaně *Místo pro přírodu* jsme vykoupili již přes 200 hektarů na 59 lokalitách. Téměř polovina z nich má právě charakter mokřadů,“ připomíná Jan Moravec. V roce 2025 se ČSOP podařilo vykoupit další více než čtyři hektary cenných mokřadních pozemků na lokalitách Na Skřivánku (www.csop.cz/misto-pro-prirodu-na-skrivanuku-o-27-hektaru-vetsi), V Lyngu (www.csop.cz/misto-pro-prirodu-v-lyngu-dalsi-pulhektar-nejen-pro-vzacne-brouky) a Sedmihorské mokřady (www.csop.cz/jedinecne-misto-pro-prirodu-sedmihorske-mokrady-se-rozsiruje-o-dalsi-hektar-pozemku). „Výkupy mokřadů pokračují i letos. Aktuálně v rámci naší kampaně *Místo pro přírodu* žádáme veřejnost o pomoc s dalším

rozšířením jedinečné mokřadní lokality Na Skřivánku nedaleko Jihlavy a s výkupem Vavřínecké nivy na Kutnohorsku, kde bychom mokřad rádi obnovili," prozrazuje Jan Moravec. Více informací o chystaných výkupech jsou na webu www.csop.cz/rozsirujeme-mista-pro-prirodu-pomuzete-nam.

Ne celé této ploše se samozřejmě nekosí. Jsou zde lužní lesy, vodní plochy i rákosiny. Celkem bylo v loňském roce na Místech pro přírodu pokoseno 43 hektarů mokřadních luk. „Kosení mokřadních luk finančně podpořil již druhým rokem Nadační fond Veolia, generální partner programu ČSOP Naše mokřady. Patří mu za to velký dík, protože sponzorské peníze na průběžnou údržbu lokalit se shání velmi špatně. Nemenší dík pak patří dobrovolníkům, kteří na mnoha lokalitách se sečením a odklizením posekané hmoty pomáhají. V podmáčeném terénu jde o nelehkou práci,“ zdůrazňuje Jan Moravec. Na některých lokalitách se kosení kombinuje i s občasnou pastvou.

Další důležitou aktivitou, která je na vykoupených mokřadních lokalitách prováděna, je obnova tůní. Drobné vodní plochy nepravidelného tvaru s pozvolným přechodem do okolního terénu jsou domovem například obojživelníkům či vážkám. Nové tůňky očekávají zjara své obyvatele na lokalitách Na Skřivánku (Jihlavsko), Znosimský mokřad (Benešovsko), Ospělov (Prostějovsko) a U Kuchyňky (Třebíčsko). I zde v nejednom případě pomohli dobrovolníci.

„Když už děkuji, nesmím zapomenout na místní pozemkové spolky, které mají péči o jednotlivé lokality na starosti. Právě na nich leží hlavní tíže toho, aby naše mokřady zůstávaly místy plnými života, místy nabízejícími pozorným návštěvníkům zážitky z neobvyklých setkání a pozorování,“ uzavírá Moravec.

Kontakt: Jan Moravec, jan.moravec@csop.cz, 777 063 340

Fotografie k vašemu využití: <https://eu.zonerama.com/CSOP/Album/14632940>

Vlevo: V roce 2025 začala obnova unikátních mokřadů Na Skřivánku nedaleko Jihlavy. Po mnoha letech zarůstání se opět pokosily mokřadní louky a na podzim se za pomoci dobrovolníků započalo s obnovou vodního režimu lokality. Foto: Mokřady z.s.

Vpravo: S kosením mokřadních luk na Sedmihorských mokřadech pomáhají každoročně dobrovolníci. Hlavní dobrovolnická akce, nazvaná Slavnosti Libuňky, se koná obvykle na přelomu května a června. Foto: Pozemkový spolek Sedmihorské mokřady